

Nr 1 2010

BYMISJON

Tema: Etter barnevernet
Myndig – og alene i verden

Brosteinprisvinner Kristian Andenæs
Ser etter de som ikke blir sett

På internett for første gang
Innføringskurs for innvandrerkvinner

**KIRKENS
BYMISJON**

BYMISJONSSENTERET I TØYENKIRKEN

Bymisjonsenteret i Tøyenkirken er et møtested for mange. Senteret har som mål å hjelpe mennesker til å få styrket eget livsmot.

Senterets kro har rimelig og næringsrik mat og er et sted å møtes i hyggelige omgivelser. Det er mange gode samtaler rundt bordene. Prestene tilbyr også veiledning og samtaler.

Hver onsdag kveld er det messe i Tøyenkirken. Den starter med suppe og godt hjemmelaget brød. Etterpå er det messe i kirkerommet, som avsluttes med kirkekaffe. Messen er for alle, for gleder og sorger, for tro og tvil. I sentrum står kjærligheten og fellesskapet. Et uttrykk for dette er at man tenner lys for andre og hverandre – som en bønn eller vennlig tanke.

LEDER

Informasjonsblad
for Stiftelsen
Kirkens Bymisjon Oslo
Tollbugata 3,
0152 Oslo
Telefon 22 36 55 00

E-post:
firmapost@skbo.no

Hjemmeside:
www.bymisjon.no

I redaksjonen:
Atle Briseid (redaktør)
atle.briseid@skbo.no

Per Frogner (ansvarlig)
per.frogner@skbo.no

Torstein Ihle
torstein.ihle@skbo.no

Lay-out:
Jorunn Waaler
www.waalerdesign.no

Forsidefoto:
Atle Briseid

Trykk:
Prinfo Unique

Opplag:
26 000

IK-kontrollert
innsamlingskonto:
7011 05 18593

Først og sist

handler det om barmhjertighet

Nye tilbud for mennesker på tvers av grenser, kategorier og gruppetilhørighet. Sterkere satsning på forebyggende innsats for mennesker i ulike aldre og livssituasjoner.

Mer målrettet og pågående påvirkningsarbeid for å vekke politikerne, og invitere folk til å bli med i frivillig innsats for fellesskapet og medmennesker som sliter.

Stadig bedre systemer og metoder for utredning og behandling, innen rusavhengighet, psykiatri og demens.

Alt dette og mer til står på agendaen når vi i Bymisjonen går inn i en ny strategiperiode, med dokumentet Kompasset som vårt program.

Først og sist handler det likevel om noe veldig gammelt. Noe opprinnelig, som stadig må fornyes og finne nye former i en ny tid. Barmhjertighet.

Barmhjertighet er å se med hjertet. Se hverandre med blikk som ser storhet, styrke og muligheter der andre – kanskje til og med vi selv – ser lite eller ingenting.

Barmhjertighet – smaker ikke det av gammeldags veldedighet, av ovenfra og ned, av noen sterke som hjelper noen svake? Barmhjertighet – er ikke det bare halvveis til rettferdigheten?

Slik trenger det ikke være. Uten barmhjertigheten kan rettferdigheten bli kald, kvaliteten teknisk, og politikken sjelløs. Barmhjertigheten er radikal. Først av alt,

å bli møtt og møte den andre med oppriktig vilje til å bli berørt. Til å la seg bevege. Bevege ut av fastlåste forestillinger og skråsikre meninger. Ut av fordommer og stigmatisering. Ut til en ny måte å se hverandre på. Se med hjertet. Barmhjertighet.

Grønn omsorg. Sentralpersonen på Oslo S. 24SJU. Helsetilbud for papirløse. Først og sist handler det om barmhjertighet alt sammen.

Den er begynnelsen til ethvert ekte møte, til ethvert vennskap, ethvert fellesskap. Vår visjon er at barmhjertigheten også skal få siste ordet.

Sturla J. Stålsett
generalsekretær

INNHOOLD

Tema ettervern Myndig og alene i verden _____ s 4-7

Innsiden Guds brente barn _____ s 8

www for første gang _____ s 10

Portrettet Kristian Andenæs.
– Ser etter de som ikke blir sett _____ s 12-14

Fotoreportasje Kreativt Unikum _____ s 15-17

Frivillig Samler erfaring for livet _____ s 18-19

Æresord Asta Busyngie Lydersen: *Kjære muslimer* _____ s 22

Ny styreleder – Se og vise nærhet _____ s 23

Byblikket _____ s 24

Glasskunst fra Unikum-verkstedet.
Les mer om «Kreativt Unikum»
på sidene 15-17.

Myndig

– og alene i verden

Etter en oppvekst i institusjon eller fosterhjem, står mange barnevernsbarn helt alene når de blir myndige. Nå må samfunnet ta større ansvar for disse sårbare, unge menneskene, mener Kirkens Bymisjons lavterskeltilbud 24SJU, som møter stadig flere av dem i Oslos tyngste rusmiljø.

Illustrasjonsfoto: Torstein Ihle

Både moren og faren til Frode er rusavhengige. Som 10-åring overtar barnevernet omsorgen for den lille gutten. Faren dør, og moren ønsker ikke mer kontakt med sønnen. Oppveksten blir derfor en sikk-sakk-kjøring mellom fosterhjem og barnevernsinstitusjoner.

Som 18-åring er Frode lei av fosterhjem og institusjoner. Han er myndig og vil flytte sammen med kjæresten som han møtte på en institusjon. Han lengter etter trygghet, sitt eget hjem og håper å starte dette i kjærestens hjemkommune. Når han skrives ut av barnevernet, får han tilgang på en konto med 50.000 kroner. Det er oppspart barnetrygd som han skal bruke på husleie, mat og andre nødvendigheter.

Men Frode har ingen som kan veilede han i voksenlivet og fortelle han hvordan man betaler husleie eller søker jobb.

Snart har han brukt opp alle pengene på rus, og forholdet til kjæresten skjærer seg. Han har ingen tilknytning til den nye kommunen og flytter til Oslo hvor han blir en del av det tunge rusmiljøet.

Alene i verden. I dag er Frode 23 år gammel. Han står helt alene i verden. Han har ikke fullført videregående skole og har ikke noe sted å bo. Alle han kjenner holder til i rusmiljøet, og nettene tilbringer han i liggestolene på Kirkens Bymisjons lavterskeltilbud 24SJU.

Der reagerer de ansatte på at stadig flere unge mennesker med bakgrunn fra barnevernet oppsøker senteret. Daglig leder Kirsten Frigstad etterlyser derfor en bedre kvalitets-sikring av barnevernsbarns fremtid, også etter

– Slik det er nå, tror jeg at personer i barnevernet ser på visse barn som brysomme klienter de er lettet over å bli kvitt, sier Maria Reklev, leder av Landsforeningen for barnevernsbarn.

myndighetsalderen.

– Nesten ingen biologiske foreldre ville sagt til sin sønn eller datter at «nå er du atten år, da får du dra og klare deg sjøl». Men dette skjer altså i vårt offentlige barnevern, sier hun. Maria Reklev i Landsforeningen for barnevernsbarn viser til at man i perioden fra 18–23 år er veldig sårbar. Det er da man skal prøve å skaffe seg mer utdanning, jobb og fast bolig. Man skal betale renter, skatt og handle mat. Å klare alt dette uten å ha noen trygge voksenpersoner å rådføre seg med, er vanskelig. Landsforeningen har derfor i flere år arbeidet for å bedre ettervernet, som kommunene har ansvaret for.

– Vi må huske på at dette er barn som har hatt en ekstrem oppvekst og som sliter med tillit, trygghet og nettverk – og så forventer vi at de skal klare seg selv. Slik kan det ikke være, sier hun.

Endret loven. Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet har skjont at noe måtte gjøres, og i sommer ble barnevernloven endret. I dag må saksbehandlere argumentere *mot* å gi ettervern, i motsetning til tidligere da de måtte argumentere *for*. Dessuten skal nye retningslinjer gjøre det lettere å ombestemme seg. Alle som takker nei til

ettervern, skal kontaktes igjen før de fyller 19 år.

Reklev er godt fornøyd med lovendringen, men ikke sikker på om den vil ha stor effekt. Blant annet fordi det ikke fulgte økonomiske midler med lovendringen.

– Intensjonen fra departementet er god, og jeg håper det kommer barnevernsbarna til gode. Men jeg er spent på hvordan tilbudet blir presentert, sier Reklev.

– *Hva mener du?*

– I og med at ettervern er frivillig, må det presenteres som et reelt og godt tilbud. Slik det er nå, tror jeg at personer i barnevernet ser på visse barn som brysomme klienter de er lettet over å bli kvitt. Hvis ikke ettervern fremlegges som noe attraktivt, sparer barnevernstjenesten og kommunen penger. Poenget er at også de brysomme barna må rommes. Noen trenger barnevernet lenger enn andre, sier hun.

Ettervern øker livskvaliteten. Lars B. Kristofersen har forsket på barnevernsbarn i Norge i perioden 1990-2005 og lanserte nylig sine konklusjoner i rapporten *Barnevern og ettervern*. Kristofersen fant at tidligere barnevernsklienter får det langt vanskeligere som unge voksne enn hva tilfellet er for andre barn. Blant annet har de langt lavere utdanning, mindre inntekt, flere er avhengig av sosialhjelp, flere er arbeidsledige og dødeligheten er høyere.

NOVA-forskeren fant også at barnevernsbarn som mottok ettervern, hadde både høyere utdanning og noe høyere inntekt, lavere uførepensjonsandel og litt lavere dødelighet enn barnevernsklienter som ikke mottok slike tiltak. Kristofersen mener derfor at ettervernet i Norge må styrkes.

– Dette er en gruppe som har vært under offentlig omsorg i flere år. Samfunnet har ansvar for å stille opp også etter at de blir myndige, sier han.

Bruken av ettervern økte frem mot 2005. Så har kurven flatet ut. Tall fra departementet (2007) viser at 85 prosent av 18-åringene i barnevernet mottok tiltak. Men ifølge Kristofersen faller kurven dramatisk etter fylte 19 år. Over halvparten av barna som mottok ettervern, fikk det i mindre enn ett år. Bare 15 prosent fikk det i tre år eller mer.

– En norsk barneverntjeneste som i praksis avslutter ved 20–21-årsalder, ligger vesentlig bak nyere internasjonal tenkning på feltet, sier han.

– *Hvorfor avsluttes ettervernet så tidlig?*

– Det henger nok mye sammen med kommuneøkonomi, at det er vanskeligere å få ettervern når det statlige barnevernet slutter å betale. En annen grunn er prioriteringer

« En norsk barnevernstjeneste som i praksis avslutter ved 20–21-årsalder, ligger vesentlig bak nyere internasjonal tenkning på feltet »

NOVA-forsker Lars B. Kristofersen mener vi må vurdere å høyne aldersgrensen for ettervern til 25 år.

Kirsten Frigstad møter stadig unge mennesker med bakgrunn fra barnevernet på Kirkens Bymisjons lavterskeltilbud, 24SJU.

i andre sektorer, blant annet på sosialbudsjettet, sier Hauge. Departementet holder nå på med å revidere retningslinjene for hvordan et styrket ettervern skal følges opp. Nylig fikk de overlevert en offentlig utredning (NOU: 2009: 22 «Det du gjør, gjør det helt») som kommer med forslag til hva som må til for å bedre samarbeidet mellom ulike offentlige instanser til

i barnevernssektoren; det har vært mye fokus på tidlig intervensjon de siste årene, sier han.

Foreslår å øke aldersgrensen. I 1998 ble aldersgrensen for ettervern hevet fra 20 til 23 år. Kristofersen mener at norske myndigheter nå bør vurdere å øke aldersgrensen ytterligere, for eksempel til 25 år, slik trenden er i nyere satsing i England og Australia.

– Først og fremst bør man øke bruken av ettervern frem til fylte 23 år, men jeg foreslår også at vi må vurdere å høyne aldersgrensen. Studier fra utlandet viser at dette kan føre til et høyere utdanningsnivå blant barnevernsklientene, sier han.

Kristofersen mener også at ettervernet bør planlegges tidligere og at overgangen mellom barneverntjeneste, ettervern og psykiatrien bør være mer sømløse.

– Vi må også bedre samarbeidet mellom barnevernet og andre offentlige instanser som skole, sosialkontor og NAV, sier han.

Plikt til å evaluere planene. Ekspedisjonssjef i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Oddbjørn Hauge, viser i en e-post til at den nye barnevernloven plikter barnevernet til å begrunne eventuelle avslag om ettervern, at angremuligheten er bedret, og at barnevernet nå må evaluere tiltaksplanene regelmessig, noe som kan føre til en bedre oppfølging av ungdommene etter at de blir myndige.

– Vi vil følge med framover på om denne endringen i lovverket bidrar til å styrke ettervernet for ungdom med tiltak i barnevernet, sier han.

– *Hvorfor ble ikke lovendringen fulgt av ekstra økonomiske midler til kommunene?*

– Regjeringen legger til grunn at disse utgiftene på noe lenger sikt vil betale seg ved at kommunen får mindre utgifter

beste for de utsatte barna. Denne skal nå sendes på en bred høring.

– Mange barnevernsbarn sliter med å fullføre skolegang og komme ut i arbeid. De må få hjelp til å etablere seg som selvstendige voksne. I denne oppfølgingen er det viktig å starte tidlig, i god tid før de fyller 18 år, og her er vi helt avhengig av at skole, NAV, helse og barnevern samarbeider godt, sier han.

Kasteball mellom kommunene. For tiden jobber de ansatte på 24SJU med å finne en bolig til Frode. Det er ikke enkelt. Hjemkommunen, som plasserte han under barnevernets omsorg for 13 år siden, vil ikke ta ansvaret fordi han nå er folkeregistrert et annet sted. Kommunen hvor han er folkeregistrert kan garantere for en måneds leie, men sosialkontoret i byen der Frode kan tenke seg å bo, mener at leiligheten han har funnet er for dyr.

Kirsten Frigstad kjenner mange historier som likner på Frode sin, der enkeltpersoner blir kasteballer mellom kommunene. Hun mener at alle barnevernsbarn som er i en situasjon hvor det er uklart hvem som har hovedansvaret, bør ha et overordnet, statlig organ å forholde seg til.

– I dag er det kommunen hvor personen sist var registrert i, som skal ta ansvaret for å få alt på plass. Men de færreste kommunene er villige til å satse særlig mye på «nye og ukjente» innbyggere – og som på toppen av alt bærer med seg en vanskelig livshistorie, sier hun.

Og mens kommunene diskuterer om penger, fortsetter Frode å tilbringe dagene på gata i hovedstaden og nettene i liggestolene på 24SJU.

Tekst: Atle Briseid

Jorunn Askerød

Guds brente barn

«Guds brente barn»? Vi la denne tittelen frem for noen personer som hadde vært utsatt for usunn kristen forkynnelse over år. Det er et godt navn, sa de. Vi føler oss i grunn litt «brente».

Bymisjonssenteret i Tøyenkirken og Kirkens SOS i Oslo har over år hatt mange møter med mennesker som bærer på sår og skader etter å ha vært utsatt for usunn forkynnelse og menighetstilknytninger. Vi har sett personer som er blitt redde for å leve, personer som har mistet tiltroen til egne tanker og følelser, og personer som fylles med angst når de går inn i et kirkerom. Dessverre opplever mange at helsevesenet og menigheter har manglende innsikt og kunnskap om dette. Det er mange beretninger om helsearbeidere som trekker seg tilbake, og ikke anser dette som sitt fagområde. Menighetsansatt som ikke kan tro det de hører er sant, og pakker problematikken inn i ansvarsfraskrivende begrunnelser.

Fra 2007 har vi jobbet mer systematisk med tematikken og dette munnet ut i prosjektet «Guds brente barn». Vi har arrangert fagseminar, og oppslutningen har vært stor. Og mange har også benyttet seg av vårt tilbud om samtaler og gruppedeltagelse. Vi ønsker at vårt bidrag skal gi økt åpenhet og kunnskap om hva som gjør noen menigheter skadelige og usunne.

Det er usunt når noen påstår at deres menighet har den ene rette sannhet, mens verden utenfor er besatt av det onde som alltid må bekjempes. Det er usunt når spørsmål og kritiske tanker blir sett på som noe som kommer fra det onde. Maktmisbruk er alltid skadelig, men skadene

blir ennå større der lederen påberoper seg å ha en åndelig innsikt fra Gud som menighetsmedlemmene ikke har modenhet til å forstå.

Sår og skader etter slike usunne menighetsfelleskap kan være mange og omfattende. De berører alle deler av livet, både det fysiske, psykiske, sosiale og åndelige. Symptomene vises ofte gjennom angst, depresjon, ensomhet, utrygghet og sorg.

Vi ønsker å skape rom der mennesker med slike sår og skader kan komme med sine erfaringer og sine liv. Mitt håp er at de kan oppleve seg møtt med forståelse og tillit, slik at de finner nok trygghet til å gjenerobre myndighet over eget liv. Og på sikt håper jeg at det er mange ulike fagpersoner som finner det som sin oppgave å lage slike rom for de som er i behov av støtte og hjelp etter at de er kommet ut fra et usunt menighetsfelleskap.

Jorunn Askerød, Diakon/sosionom

«Rom for alle» – solgte til dobbel platina

Singelen «Rom for alle», som var sentral i Kirkens Bymisjons innsamlingskampanje før jul, solgte 20.000 eksemplarer. Det kvalifiserte til dobbel platina-plate. Sangen var skrevet av Maria Solheim og spilt inn som en duett med Hans-Erik Dyvik Husby.

Både artister og reklamefolk har fått sine platetrofeer etter suksessen som også ble sterkt synlig på TV og YouTube på internett gjennom musikkvideoen med sangen. Her var flere av bymisjonens gjester og deltakere med som skuespillere. Alle mottok sin egen DVD med sangen etter innspillingen.

– Dette er stort og gledelig, sa Hans-Erik Dyvik Husby da han mottok platinatrofeet. Jeg følte at det skulle skje noe stort og positivt i forbindelse med min rolle som Jesus i «Jesus Christ Superstar». Det var altså dette. Jeg blir ofte oppfattet som en sint kriger, men her har jeg bare kunnet gi, et varmt og godt budskap. Det har vært trygt og fint å samarbeide med Maria Solheim som laget sangen, sier den kjente rockeren.

Tekst: Per Frogner | Foto: Atle Briseid

Hans-Erik Dyvik Husby med platinaplatten etter kjempesalget av singelen «Rom for alle» til inntekt for Kirkens Bymisjon.

Helgeåpen kirke

Kirkens Bymisjon og Domkirken menighet ønsker å åpne Domkirken for folk fredag kveld og natt til lørdag og søker derfor etter frivillige som kan være med å bidra. På sikt er målet å holde kirken åpen hele døgnet i helgene.

Vi søker derfor etter mennesker som møter eksistensielle spørsmål med åpenhet og viser medmenneskelighet og omsorg for mennesker i ulike livssituasjoner. Frivillige får kursing og oppfølging, og blir invitert til seminarer og verksteder. Kan du være en tålmodig og tydelig vert for et stille kirkerom midt i Oslo sentrum? Da trenger vi deg!

Se bymisjon.no/apenkirke

Tekst: Atle Briseid

Kronprinsessen besøkte Kirkens SOS

HKH Kronprinsesse Mette-Marit besøkte i slutten av januar Kirkens SOS i Oslo. Kronprinsessen fikk en bred orientering om de forskjellige kontaktformene som Kirkens SOS bruker for å møte mennesker med tapsopplevelser og kriser. Senteret tar imot krisehenvendelser på telefon, på nett og ved personlig fram møte. Oslo-kontoret besvarte i fjor 28 435 krisehenvendelser på telefon, og har ca 700 personlige samtaler i året. Under besøket møtte Kronprinsesse Mette-Marit frivillige på vakt ved krisetelefonen.

– Jeg tror det gir trygghet for innringeren at det nettopp er frivillige som møter den som er i krise, sa Kronprinsessen, som også fikk et minikurs i samtalemetodikk.

Kronprinsesse Mette-Marit besøkte også vaktrommet i Kirkens SOS, der frivillige telefonvakter orienterte om tjenesten. Til høyre: Daglig leder i Kirken SOS Oslo, Inger-Johanne Aas.

Tekst og foto: Per Frogner

www for første gang

Noen av Norges fremste IT-eksperter har brukt fritiden på å lære innvandrerkvinner å bruke internett.

Hvordan fungerer en mus? Hva er internett? Hvordan sender man en e-post? For de pakistanske kvinnene som sitter foran skjermene i IT-selskapet Sterias lokaler høyt oppe i Postgirobygget, er svarene med på å åpne en helt ny verden.

– Jeg kan ingenting om data, men jeg liker å lære. Det er interessant, sier Nasreen Akhtar mens hun får hjelp av IT-konsulent Shomaila Kausar til å finne adressen til Tøyen legekontor på gulesider.no.

I løpet av vinteren har 38 innvandrerkvinner tilknyttet Kirkens Bymisjons flerkulturelle senter Primærmedisinsk verksted vært på kurs hos IT-selskapet for å lære å sende e-post, lese aviser fra hjemlandet, finne adresser på [gulesider](http://gulesider.no) og bruke oversettelsesprogrammet til Google. En av senterets målsetninger er å gi innvandrerkvinner økt kontroll over eget liv og helse, og motvirke isolasjon.

Barneoppdragelse. Tahira Iqbal fra Primærmedisinsk verksted mener internett har skapt en generasjonskløft som det er viktig å begrense. Grunnleggende opplæring i data er derfor midt i blinken for å hjelpe kvinnene til å vinne tilbake kontroll i et nytt og fremmed samfunn.

– Barna våre kan data. De kan si at de gjør lekser, mens de i stedet surfer rundt og snakker med hvem som helst – uten at mødrene skjønner hva som skjer. Derfor er det viktig å ha innsikt i hva barna driver med på internett. Det handler om barneoppdragelse, sier hun.

Hun forteller at de ansatte på Primærmedisinsk verksted bruker mye tid på å hjelpe innvandrerkvinnene med å betale regninger, finne adresser og holde kontakt med offentlige instanser.

– Hvis de kan lære å betale regninger selv, er det en god hjelp. Men de trenger mer kursing og repetisjon, sier hun.

Fra bollebaking til datakurs. Samarbeidet mellom Kirkens Bymisjon og Steria begynte i fjor da de ansatte i IT-selskapet på eget initiativ bestemte seg for å bake boller til rusavhengige. I år bidrar selskapet med noe de kan mye bedre enn å bake boller, nemlig å formidle kunnskap om data.

– Dette gir mening på en helt annen måte, sier personal-

« Det er viktig å ha innsikt i hva barna driver med på internett. Det handler om barneoppdragelse. »

ansvarlig Hilde Solberg Holm.

Hun viser til at internett er et så sentralt verktøy i samfunnet at man blir satt helt på sidelinjen dersom man ikke behersker det.

– I dag kan du nesten ikke betale regninger, levere selvangivelsen eller fylle ut søknader, uten å beherske internett. Jeg tror kursene kan hjelpe kvinnene til å holde kontakt med både fortiden og fremtiden, sier hun. Det frivillige arbeidet også er med på å skape stolthet og bygge kultur innad i selskapet, forteller Holm.

Nasreen Akhtar og Shama Butt får hjelp av IT-konsulent Shomaila Kausar til å finne adressen til Tøyen legekontor på gulesider.no

Kurskveldene er blitt en «snakkis» i kantina og noe til og med toppsjefen ved hovedkontoret i Paris er trekker frem i sine festtaler.

– Jeg blir nesten rørt når noen av Norges fremste IT-eksperter, med solid utdanning fra NTNU, har lyst til å bruke fritiden til å lære andre hvordan man sender en e-post, sier hun.

Gir ringvirkninger. Datakursene har også skapt engasjement utover hva man forventet. Etter at Aftenposten omtalte prosjektet før jul, fikk Steria en telefon fra en

flyktningekonsulent i Vestby kommune. Han hadde fått en henvendelse fra en IT-konsulent som ville starte opp samme tilbud i kommunen.

– Det blir jo ekstra meningsfylt når det fører til slike positive ringvirkninger, sier Holm og legger til at det ikke er umulig at Steria kommer til å fortsette sitt frivillige engasjement.

– Først må disse kursene evalueres, men det er ingen tvil om at det har gitt mersmak.

Tekst og foto: Atle Briseid

Ser etter de som ikke blir sett

Allerede som jus-student skjønte han det var noe som ikke stemte. Lovens forvaltere stilte for få spørsmål. Folk kom ikke til sin rett. Det var for lang avstand mellom de som trengte retts-hjelp og de som kunne gi den. Jakten på rettferdigheten for utsatte grup-per ble en hovedsak gjennom et langt yrkesliv for retts sosiologen og juristen Kristian Andenæs. Før jul fikk han Brosteinprisen fra Kirkens Bymisjon for sitt engasjement.

Sigøynere, rusavhengige, straffedømte, papirløse, flyktnin-ger. Lista er lang over grupper i det norske samfunnet Kristian Andenæs har hatt sitt vaksomme blikk på gjen-nom hele sitt yrkesliv siden han var jusstudent tidlig på 70-tallet. Han har sett etter de som ikke blir sett. De som får uverdig behandling. De som har rettigheter de ikke når fram til. Utstøtte og stigmatiserte grupper.

– Skammelig. Lite vakkert. Uverdige, er ord han bruker ofte når han snakker om myndighetenes behandling av slike grupper. Han er instituttleder ved Institutt for krimi-nologi og retts sosiologi, der han også har vært professor

« Hvis håp skal leve må noen jobbe for å holde det ved like. »

gjennom en årrekke. Det gir ordene hans troverdighet og tyngde. Han kjenner «underskuddet» i norsk retts sikkerhet bedre enn de fleste og har brukt sitt yrkesliv til å gjøre noe med det. Er det et kall?

– Nei det har mer vært som en rød tråd. Jeg mistrivdes i studietida og kjente at noe var galt med den dogmatiske holdningen i det norske retts livet. Som jus-studenter skulle vi liksom lære reglene og ikke stille spørsmål. Rettssyste-met traff ikke virkeligheten det var til for.

Han engasjerte seg i kampen mot EEC (EF) som satte mange sosiale problemstillinger på dagsorden. Derfra ble han tidlig dratt inn i den første fasen av pionerprosjektet Juss-Buss – som han er vært en aktiv deltaker og prosjekt-le-der for helt fram til i fjor.

Sigøynere. Den norske rom-befolkningen var den første gruppa han virkelig så behovet hos i møte med norsk for-valtning. Han var blant de første som kjempet for deres rett.

– Jeg var nesten sjokkskadet over å se hva slags holdnin-ger de ble møtt med. De hadde store krigslidelser bak seg, de arbeidet, og hadde en plass i det norske samfunnet,

men var på mange måter i utakt med det normale norske. De ble sett ned på, ble utsatt for en lemfeldig omgang med rettsregler og fikk ikke oppfylt sine sosiale rettigheter i trygdesystemet.

– Det er det samme folket som nå diskuteres som tiggere med rom-bakgrunn?

– Ja, men nå er innfallsvinkelen annerledes. Nå kommer de hit som tilreisende sørfra og møter oss først og fremst som fattige. De trenger fortsatt vår støtte – og å bli sett.

Skjult straffesystem. En gruppe mennesker som nå trenger å få styrket retts sikkerhet er de mange utlendingene med avslått eller uklar oppholdstillatelse, mener Andenæs.

– På kort tid har det utviklet seg et skjult straffesystem på siden av vanlig retts praksis. Det er en eksplosiv vekst av utlendinger i norske fengsler, mange av dem venter på å bli transportert ut av landet. Dette er saker som har fått behandling gjennom utlendingsloven, men ikke gjennom straffeloven. Det kan medføre langvarig varetekstfengsling, bruk av glattcelle, og situasjoner der de i liten grad nyter godt av retts sikkerhet. Politi, påtalemyndighet og

Kristian Andenæs (63), jurist

Professor og instituttleder:

Institutt for kriminologi og retts sosiologi, Universitetet i Oslo.

Prosjektleder i Juss-Buss 1990-2009

Styremedlem i bla. "Foreningen

FattigNorge" og Gatejuristen i Tromsø

Faglig veileder for Gatejuristen i Oslo

Forfatter: Flere faglitterære titler

Mottok Brosteinprisen 2009 fra Kirkens Bymisjon.

« Skal en kvinne uten oppholdstillatelse være nødt til å betale for å føde sitt barn i Norge? Selvsagt ikke! »

domstoler behandler disse sakene for fritt, mener han.

- Bryter Norge menneskerettighetene i slike saker?
- Ja, FN har kommet med anmerkninger om dette og har pekt på forhold rundt f.eks bruk av isolasjon som norske myndigheter ikke kan gjøre tilfredsstillende rede for.
- Kristian Andenæs har også vært en viktig faglig referanseperson i arbeidet med å utvikle helsetilbud til papirløse migranter i Norge. Dette arbeidet har bla.ført til at Kirkens Bymisjon sammen med Oslo Røde Kors og flere andre organisasjoner har åpnet et helsetilbud for papirløse.
- Både norsk lov og menneskerettighetene viser at denne gruppa har helserettigheter på linje med resten av befolkningen. Men det er for utydelig formulert, og det må gjøres et arbeid med å tydeliggjøre og praktisere dette, sier Andenæs. Han peker bl.a. på behov for refusjonsordninger.
- Skal en kvinne uten oppholdstillatelse være nødt til å betale for å føde sitt barn i Norge? Selvsagt ikke!

Kriminelt å hjelpe? Den engasjerte rettsnologen advarer også mot utviklingen i utlendingsloven, som gjør det ulovlig å hjelpe folk: – Før var det ulovlig å hjelpe folk inn i landet, og gi bistand i vinnings hensikt. Nå er loven skjerpet, slik at du ikke frivillig kan hjelpe papirløse med f.eks husvære. Dermed er man i ferd med å kriminalisere gode humanistisk orienterte mennesker som vil hjelpe folk i nød. Dette er nye toner i Norge, og det har skjedd på kort tid...

63-årige «Kikki» som han kalles blant venner, høres ikke ut til å tone ned sitt livslange rettighetsengasjement. – Jeg er takknemlig for at jeg har kunnet velge givende og meningsfylte oppgaver gjennom mitt arbeid. Det har ført til at jeg ikke kunne stenge meg inne mellom bokhyller på et kontor. Jeg har ønsket å være tilgjengelig både som forsker, jurist og rettshjelper, og skape kontaktflater for å peke på systemer som ikke fungerer, sier han.

Den gråstenkte professoren snakker lett, presist og forståelig om kompliserte temaer. Stort sett med armene hvilende i kors over brystet. Men engasjementet blusser stadig opp med store armbevegelser:

- Det skjer for ofte at myndighetene er passive: De tar ikke lovens innhold og målsettinger på alvor, og utsatte personer får uverdigg behandling. Likebehandling skal være mulig i dette samfunnet. Det skal være mulig å berge folk fra fattigdom og vanskeligheter og over i noe bedre. Heldigvis er det mange som får hjelp også, men vi ser for mange av de som ikke får det, og det er skammelig å se hvor mye

som henger igjen. Det er mye treghet i offentlige systemer som gjør at svar kommer lenge etter at hjelpen var nødvendig. Det er for få akutte løsninger. Det hjelper lite å få svar på klage om legehjelp et år etter at du trengte den.

- Hva gjør deg sint?
- Det er ikke ofte jeg blir det, men nedlatenhet opprører meg. Når folk ikke får svar, når tilbudene som bys er dårligere enn rettighetene lover, og det oppstår en kultur mellom saksbehandler og mottaker som må føre til gnisninger. Andenæs forstår at folk går lei på begge sider av hjelpelinjen i sosial forvaltning, og er sterkt opptatt av ufullstendige systemer og regelverk. Han mener mye norsk regelverk og forvaltning er for skjønsmessig og etterlyser et samlet støt som kan reformere sosial bistand.

Den gode fiende. Gjennom flere år har Andenæs engasjert seg for rusavhengiges rettssikkerhet. Han mener norsk narkotikabekjempelse har kommet inn i en meningsløs retning der et stort sosialt problem skal løses med straff.

- Noen kaller dette Den gode fiende, fordi vi alle kan samles om et onde som vi tror vi kan beseire. Rusproblemet tegnes som et moderne skrekkscenarie som skal fjernes med tvang og strenge straffer. Man kriminaliserer sykdom for å forhindre kriminalitet. Løsningen er mindre politi og straff og bedre behandlingstilbud. Og så må vi se at rusavhengighet aldri kan fjernes fra et samfunn, – dette må vi leve med. Han mener flere toneangivende politikere begynner å innse dette, men de tør ikke spille det ut offentlig – enda.

Håp viktigere enn penger. Brosteinprisen gis til personer som formidler håp. Andenæs har sett at håp virker.

- Følelsen av håp knyttes til at det er mulig å oppnå en bedre tilværelse og gir krefter. Det bekreftes når man blir behandlet på en verdig måte. Opplevelse av verdighet betyr mer for mange enn høye ytelser. Men hvis håp skal leve – må noen jobbe for å holde det ved like. Det må finnes et engasjement, sier Brosteinprisvinneren – og benytter anledningen til å takke de mange studentene og entusiastene som er blitt hans samarbeidspartnere i kampen for rettshjelp og rettferdighet.

Vi inviterer til utendørs fotografering, og «Kikki» ifører seg villig skrå hatt og oppbrettet krage for å illustrere på filmatisk vis at noen må være der ute i byen med mot og blick for de som ikke får sin rett...

Tekst: Per Frogner | **Foto:** Torstein Ihle

FOTOREPORTASJEN

Kreativt Unikum

Tar du turen dypt ned i kjelleren i Unikums lokaler øverst på Grünerløkka i Oslo, vil du oppdage at det bobler av kreativitet.

- Jeg hadde vært arbeidsufør i nesten tre år, før jeg fikk tilbud om å jobbe her. Det er utrolig mye bedre å være her og utrette noe, enn sitte hjemme og se på dårlige såpeserier på TV, forteller Silje som er ferd med å legge gulldekor på et glassfat. Hun er en av 38 personer som har sin arbeidsplass på kreativt verksted. Fatet som snart skal brennes i glasssmelteovnen er en bestilling fra en bedriftskunde i Oslo.

De 38 som arbeider på det kreative verkstedet spenner vidt. Her finnes alt fra jurister til analfabeter. Felles for dem alle er mennesker som helt, eller i periode av sitt liv, har falt utenfor det ordinære arbeidsliv. Veien til Unikum har gått via NAV, som del av en attføring til arbeidslivet. Noen er også på «avklaring» – et tilbud for en kortere periode der en forsøker å finne ut hvilke arbeidsoppgaver og arbeidsmengde den enkelte kan trives med.

- Tilbudet er opprettet for at mennesker skal ha en periode der de opplever mestring, utvikling og vekst på vei mot arbeid, forteller avdelingsleder Vigdis Tvedt, som i samarbeid med sine syv veiledere er med å tilrettelegge produksjonen. Selv om Vigdis påstår at det ikke er poenget at brukerne skal bli «kunstnere», er det vanskelig ikke å la seg imponere av de alle de flotte produktene som lages.

Trygve skjærer ut glassformer som skal bli glassfat.

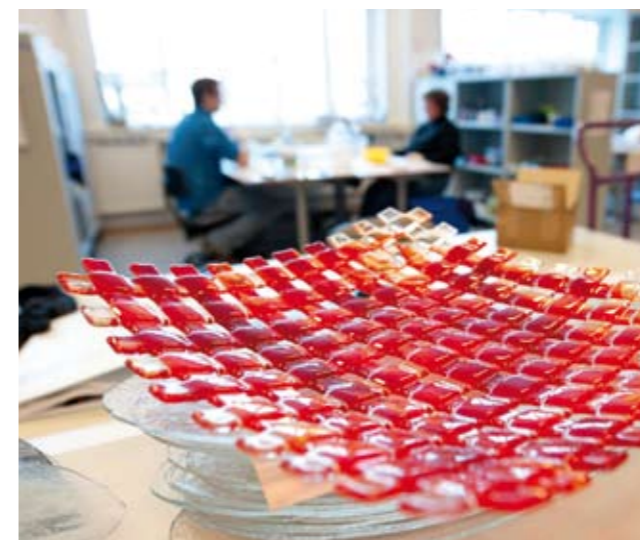
Glasset brekkes av.

Smelteovnen gjøres klar.

Silje får veiledning fra Siri-Linn.

Stemmingsbilde fra verkstedet.

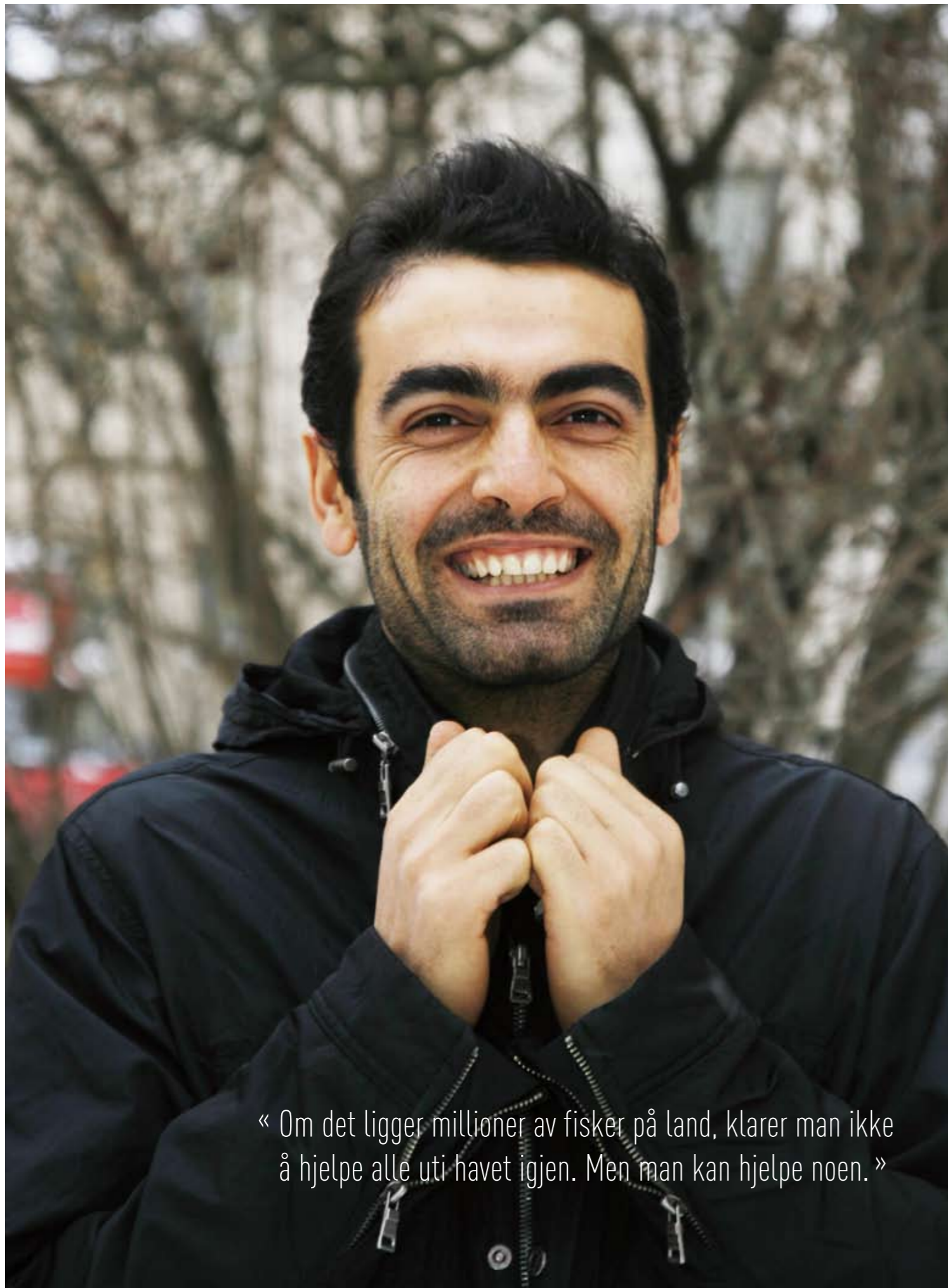
Et ferdig glassfat.

Trygve viser gjerne hele prosessen fra ruglete glass som skjæres ut i ovale former, til sliping, vasking, dekorpålegg og første brenning i smelteovnen.

– Det betyr veldig mye for våre brukere at vi lager fine produkter. Det skaper stolthet og glede. Jeg opplever at vi har et godt arbeidsmiljø. Skriv gjerne at vi gjerne vil ha flere forhandlere, smiler Vigdis. I dag leverer Kreativt Unikum produkter til Husfliden, Kramboa i Fredrikstad og Ønsketreet på Sagene i Oslo i tillegg til at de lager ting på besti-

ling til firmagaver og lignende. En av årets høydepunkter er også julemessen, der verkstedet åpner dørene og har en salgsmesse, noe som var så vellykket at de i år også planlegger en påskemesse.

Tekst og foto: Torstein ihle

« Om det ligger millioner av fisker på land, klarer man ikke å hjelpe alle uti havet igjen. Men man kan hjelpe noen. »

Samler erfaring for livet

– Frivillig arbeid gir meg erfaring både for dette livet og det neste, sier Celal Ceyhan. Astronomen og fysikkstudenten fra Tyrkia bruker fritiden til å kjøre ut middag til eldre på St. Hanshaugen.

Celal Ceyhan er kurder og vokste opp i byen Corum, i nærheten av Ankara. Ifølge passet er han 31 år gammel, men i virkeligheten er han yngre. Faren registrerte sønnen med feil fødselsdato slik at han skulle bli tidlig ferdig med militærtjenesten og kunne bidra for familien. Men Celal ville heller studere. Kjærligheten førte han til Sverige, og for et drøyt år siden kom han til Norge med en fersk mastergrad i organisk elektronikk fra Universitetet i Umeå og en bachelorgrad i astronomi fra Universitetet i Ankara i bagasjen.

Han begynte å søke jobber, men støtte raskt på et problem mange arbeidssøkere opplever: kravet om relevant arbeidserfaring. Derfor ringte han Oslo kommune og spurte om råd. De tipset om Kirkens Bymisjons frivilligsentral på St. Hanshaugen, og Celal begynte å kjøre ut middag til eldre mennesker gjennom St. Hanshaugen eldresenter.

– Når gamle mennesker blir glade, da blir jeg også glad. Dessuten gir det meg erfaring både for dette livet og det neste, sier han.

Gjør som Gud vil. For Celal henger frivillig arbeid tett sammen med ønsket om å være en god muslim.

– Om du er troende og ikke hjelper andre, gjør du ikke hva Gud vil. Hver dag skjer det millioner av reaksjoner i kroppen for å holde oss i live. Da er det rart å ikke gjøre

noen ting, eller bare være hjemme og se på tv, sier han. Ordet «dugnad» har han aldri hørt før, men han kjenner godt til innholdet fra hjemstedet i Tyrkia. Der bidrar alle når noen trenger en hjelpende hånd. – Om det ligger millioner av fisker på land, klarer man ikke å hjelpe alle uti havet igjen. Men man kan hjelpe noen. Jeg gjør ikke så mye, men jeg gjør mitt, sier han.

Studerer for livet. Celal har fortsatt å studere i påvente av en jobb. Nå er det bachelorgrad i medisinsk fysikk på Blindern som gjelder. I tillegg tar han norsk for internasjonale studenter og videregående kurs i tyrkisk for å kunne ta ekstrajobber som oversetter. Til sammen utgjør dette langt mer enn normert studieprogresjon. Hvis han har råd og mulighet, kan han tenke seg å studere både pedagogikk, religionshistorie og kristendom. Da vil han stå bedre rustet for å få seg en jobb.

– Gud spør oss: tror du den som kan mye, er den samme som den som kan lite? Han vil at vi hele tiden skal lære oss mer.

Drømmen er egentlig å jobbe som astronom, men han kan også tenke seg å starte eget foretak, for eksempel innen renhold eller catering.

– Det vanskeligste er å få den første jobben. Har man en jobb, kan man spare penger, kjøpe seg en bil og kanskje starte som transportbud, sier han.

Uansett hva fremtiden bringer, er han sikker på at karrieren som frivillig medarbeider ikke tar slutt.

– Hvis jeg har tid og mulighet, vil jeg fortsette med frivillig arbeid. Det er jo bedre å gjøre noe bra uten å tjene penger, enn ikke å gjøre noe?

Tekst og foto: Atle Briseid

Varme klær og gaver strømmet inn

Næringslivskonsulent Henning Høiner er takknemlig for støtten fra både privatpersoner og firmaer.

Kirkens Bymisjon mottok i vinter en stor mengde varme klær og gaver fra firmaer og privatpersoner som ønsket å gjøre noe for mennesker som har det vanskelig i kalde perioder.

– Det har vært et fantastisk engasjement, sier Henning Høiner i Kirkens Bymisjons markedsavdeling. Etter et privat initiativ på Bymisjonens Facebook-side, opprettet organisasjonen en hasteaksjon for å samle inn penger til varme klær i januar. I løpet av en uke ble det samlet inn 24.500 kroner, som ble fordelt til virksomheter over hele landet. Hele pengesummen er brukt til å kjøpe inn klær og sko til reduserte priser.

Fra bedrifter og privatpersoner mottok Bymisjonen flere hundre

dynejakker, en stor ladning varme strømper og sokker, 1000 pledd, 60 par varme sko og støvletter og en stor forsendelse med klær. Forsvaret ga i høst bort 300 soveposer til utdeling, og en privatperson fulgte opp med å gi 15 soveposer.

– Det er godt å se at mange bryr seg, både for gjestene våre og for oss, fordi vi merker spesielt godt at det er mange som lever veldig utfordrende liv om dagen, sier Kari Gran, daglig leder for kafeen Møtestedet.

– Mange fryser og blir svært glade for klærne, sier Olav Lægdene daglig leder for Nadheim – senter for kvinner og menn med prostitusjonserfaring.

Tekst og foto: Atle Briseid

Messemusikk på plate

Nå kommer stemningen fra hverdagsmessene i Bymisjonsenteret Tøyenkirken på plate.

Andreas Utne, senterets faste pianist, har invitert med seg den kjente saksofonisten Trygve Seim. Sammen har de to erfarne musikerne improvisert over musikalske temaer

inspirert av messen i bymisjonskirken. Opptaket er gjort i Tøyenkirken med det gamle og klangfulle rommet som eneste lydeffekt.

Plata heter «Hverdagsmesse» og får lanseringskonsert i Tøyenkirken søndag 21. mars.

Staker ut kursen for fremtiden

Kirkens Bymisjon Oslo har staket ut kursen for arbeidet i perioden 2010–2012. I strategidokumentet, som har navnet Kompasset, skisserer organisasjonen

hvilke utfordringer, mål og strategier arbeidet skal preges av i tiden fremover. «De største utfordringene vi står overfor handler om sosial eksklusjon og destruktiv avhengighet. Disse utfordringene kan best møtes med et arbeid for å styrke livsmot og selvrespekt, og styrke mulighetene for deltakelse og fellesskap – gi rom for alle», står det i Kompasset.

Hele dokumentet ligger tilgjengelig på våre nettsider: bymisjon.no/oslo

Kreativ skriving for eldre

Kirkens Bymisjon gjennomførte i fjor kurs i kreativ skriving for eldre tilknyttet dagsentrene på Vålerengen bo- og servicesenter og Sofienberg-senteret. 11. februar ble erfaringene delt med interesserte på en konferanse i Bymisjonsenteret i Tøyenkirken. Prosjektleder Eli Sol Vallersnes, som er forfatter og tidligere fysioterapeut ved Sofienberg-senteret, fortalte om arbeidet, og en av kursdeltakerne leste egne dikt. Førstelektor ved Betanien Diakonale Høgskole, Oddgeir Synnes, ga et innblikk i sitt doktorgradsarbeid om fortellingene til alvorlig syke og døende.

Se bymisjon.no/draopen

150 000 mennesker er innom Oslo S hver dag. Nå skal Bymisjonen starte et sosialt prosjekt på stasjonen.

Bymisjonen inn på Oslo S

I løpet av våren setter Kirkens Bymisjon i gang prosjektet Sentralpersonen, som skal jobbe for bedre helse, trygghet og trivsel for mennesker som ferdes på Oslo S.

Målet med prosjektet er at Norges travleste knutepunkt skal bli et bedre sted for alle. Det er en utfordrende oppgave på en stasjon som hvert døgn har 150.000 mennesker innom. Inne på Oslo S vil det til enhver tid befinne seg mennesker som har betydelige sosiale eller helsemessige behov. Kirkens Bymisjon mener at det trengs kompetente, synlige, omsorgsfulle medmennesker som kan gi

råd om hvor folk kan henvende seg, eller som eventuelt kan følge mennesker til legevakten, det døgnåpne tilbudet 24SJU eller andre egnede tilbud. Det blir viktig å samarbeide godt med kommunens oppsøkende tjenester, politiet og andre.

Kirkens Bymisjon har utviklet prosjektet i samarbeid med ROM Eiendom som eier stasjonsbygningen. Det toårige prosjektet finansieres med midler fra ROM Eiendom og Helse & Rehabilitering (midler fra Extra-spillet).

Tekst: Atle Briseid | Foto: Torstein Ihle

Kunstutstilling på Kirkens SOS

En av de frivillige medarbeiderne ved Kirkens SOS i Oslo vil gjennom fastetiden og påsken stille ut noen av sine arbeider i krisetelefonens lokaler.

Kunsten har sitt utgangspunkt i billedterapi. Bilder og statuer har klare religiøse paralleller, men her ligger det også egne emosjoner og personlig uttrykk som gjør bildene sterke og uttrykksfulle. I møte med krisetelefonens brukere deles mange historier, og sterke følelser kommer til uttrykk. Kirkens SOS ønsker derfor å ha bildene hengende tilgjengelig også for sine frivillige når de er på vakt, for meditasjon og ettertanke.

Kunstneren Anne L. Schanche er utdannet billedterapeut og jobber frivillig på krisetelefonen.

Tekst: Atle Briseid

Omsorgsministeren på besøk

Helse- og omsorgsminister Anne-Grete Strøm-Erichsen møtte deltakere i dagsenteret ved Vålerengen Bo- og servicesenter og fikk innblikk i både bakeaktiviteter, bingo, kulturliv og sosialt fellesskap ved senteret.

Anne-Grete Strøm-Erichsen besøkte nylig Kirkens Bymisjon for å få et innblikk i organisasjonens arbeid innen eldreomsorg og rusomsorg. Besøket ble lagt til Vålerenga, der Strøm-Erichsen snakket med både ansatte og beboere på sykehjemmet Vålerengen bo- og servicesenter og Kirkens Bymisjon Enga, omsorgsinstitusjonen for personer med langvarig rusavhengighet. Samtalene handlet blant annet om framtiden for ideelle aktører i helse- og omsorgssektoren, og pasientrettigheter, tjenestetilbud og samhandling mellom ulike aktører i russektoren. Statsråden ble presentert for nye prosjekter og arbeidsformer på eldresektoren, og lyttet aktivt til gode råd om offentlig ansvar og koordinering av tjenester blant unge mennesker med rusavhengighet.

– Jeg er imponert over det Bymisjonen gjør og står for. De fortjener honnør. Vi har mye å snakke videre om, sa ministeren etter besøket på Vålerenga.

Tekst og foto: Per Frogner

Asta Busingye Lydersen

I gjestespalten «Æresord» møter du fire faste skribenter som gir oss tanker og innspill fra egen erfaring og bakgrunn. Gjestekvartetten som veksler mellom å ta ordet er: Asta Busingye Lydersen, Ingeborg Gjærum, Jan Christian Nielsen og Arne Berggren. Først ut er Asta Busingye Lydersen, skuespiller i artistkollektivet Queendom og nestleder i Norsk Kulturråd.

Kjære muslimer

Jeg elsker dere. Dere aner ikke hvor glad jeg er for at dere har gjort inntog på skurkearenaen. Før var den forbeholdt afrikanere og oss andre med et mistenkelig unorsk utseende. Nå spiller det ingen rolle hvordan du ser ut, bare du er muslim. Dere er jo de perfekte skurker. En hvilken som helst amerikansk TV-serie med respekt for seg selv har siden «9-11» hatt med minst én obligatorisk muslimsk terrorist. Hvis det er noen trøst så er dere i godt selskap. Kommuniste, afroamerikanere og meksikanske innvandrere – alle har gjort glitrende rolletolkninger som «the bad guy». Nå er det deres tur. Spe på med litt konebanking og flaggbrenning, og dere går afrikanere en høy gang.

For å være ærlig har det vært litt slitsomt for oss svarte nordmenn å opprettholde minoritetsstatusen så lenge. Nordmenn har jo blitt så opplyst. Ingen tør å si «neger». De har sluttet å tro at alle afrikanske kvinner er omskjært og undertrykket. Nå tror de heller at alle muslimske kvinner er undertrykket, og at alle afrikanske kvinner er til salgs. Pyttsann, det får vi tale.

Er det noe dere lurer på? Bare spør. Jeg er gammel nok til å ha opplevd et Norge der ordene «norsk» og «svart» ikke kunne beskrive en og samme person: Akkurat det kjenner dere vel igjen: «Hvor kommer du egentlig fra? Hvordan er det i ditt hjemland? Du er så flink til å snakke norsk!»

Eller alternativt: «Jeg liker egentlig ikke innvandrere, men du er ok, du er sånn som oss!» I mitt tilfelle ble de like skuffa hver gang. Jeg var jo aldri det de trodde jeg var. Ut fra mitt brune åsyn trillet den mest uskyldsrne bibelbeltdialekten du kan tenke deg, ja etter skarringen å dømme kunne jeg like godt blitt kulturminister. Da dro de raskt den konklusjonen at jeg var adoptert. Men nei, det var jeg ikke. Så var jeg i det minste født i Norge? Nei. Født i Skottland, oppvokst i Norge, Uganda og Kenya. Huff, for en smørje. Alt var så mye enklere før da menn var menn, konene sto ved kjøk-

kenbenken, nordmenn hadde blondt hår, og afrikanere ikke kunne snakke grimstaddialekt.

Åh, det var tider, det! 80-tallet var tiden da jeg satt gråtende på Sola flyplass fordi tollerne nektet å slippe meg inn i mitt eget land. Det var tiden da Arne Myrdahls unge skallede fotsoldater i Folkebevegelsen mot innvandring truet med å kjøre meg opp i skogen utenfor Arendal og ta dyden min – i fellesskap. Så kom det glade 90-tallet da jeg og mine venner ble nektet adgang på Oslo's mest populære diskotek fordi de allerede hadde sluppet inn tre afrikanere og dermed var kvoten oppbrukt. Åh, hvilken opplevelse det var da jeg og den enda ukjente Kohinoor Nordberg snek i pølseø i Trondheim og ble kalt «svartmerr» av en rasende trønder. Og jeg tenker med vemod tilbake på den gangen min egen norske bestemor sa at afrikanere burde være glad for at de ble kolonisert – ellers hadde de jo ikke hatt noen sivilisasjon i det hele tatt.

Men nå er det nye tider. Selv pakistanerne har blitt norske. Så lenge de ikke er uttalt muslimske får de den ene høye posisjonen etter den andre. Vi minoriteter er smarte sånn. Vi vet å fordele oppgavene. Abid Raja styrer Utlendingsnemnda. Hadia Tajik fronter Det Norske Arbeiderparti og Shabana Rehman løfter mullaher og viser rompa si. Imens sitter jeg i Kulturrådet og deler ut millioner av offentlige kroner uten at neger-alarmer blir utløst. Det er fremskritt.

Kjære norske muslimer. Takk for at dere har stjålet oppmerksomheten slik at vi andre kan konsentere oss om å bli mangfoldsalibier for den rødgrønne regjeringen. Dere kommer til å ha skurkerollen lenge. Ikke bare har deres utenlandske brødre skapt dramatik i internasjonal luftfart. Dere har nemlig også et annet konkurransefortrinn: Somaliene. De har en uslåelig kombinasjon av angstfremkallende egenskaper: De er både svarte – og muslimer. Jeg bøyer meg i støvet.

Ny styreleder

– Se, og vise nærhet

Tekst og foto: Per Frogner

Oslotrittens øverste leder, Torild Skogsholm, er valgt til ny styreleder i Kirken Bymisjon i Oslo. Hun er mest kjent som samferdselsminister fra Bondevik II-regjeringen. Nå gleder hun seg til å ta bymisjonsansvar.

– Det viktigste i vårt oppdrag er å se de som andre vender seg bort fra, og møte folk med respekt og nærhet, sier hun.

Skogsholm er godt kjent med kirkelig og sosialt engasjement. Ungdomstida i Bodø var preget av et sterkt engasjement i KFUK/M – bevegelsen både

i klubb, ten-sing og unge- voksne arbeid. Samfunnsengasjementet fikk etter hvert grønn politisk farge, og Torild har gjennom årene vært en markert Venstre-politiker. Som politiker nådde hun toppen som samferdselsminister. Hun er fortsatt politisk aktiv, men nå har sosialøkonomen med glede og forventning ryddet plass i en tett kalender for sitt bymisjonsengasjement.

– Jeg har vært imponert over Kirkens Bymisjon. De tør å se etter mennesker som andre vender seg bort fra, og evner å forstå og vise nærhet. Jeg gleder meg til å være med på å forme dette arbeidet – og å vise bymisjonsverdiene til andre. Som politiker har jeg merket at det er stor aksept for det Kirkens Bymisjon står for i brede politiske lag.

Torild Skogsholm har selv vært i jobbsammenhenger hun nå skal være med på å lede: Sykehjem og

eldreomsorg, hybelhus for bostedsløse, rusomsorg. Nå ser hun fram til å bli kjent med hele bredden av sosialt arbeid.

Viktig med diakoni. – Jeg tror det diakonale er vesentlig. Koblingen til kirken er viktig både for kirken og Bymisjonen. Det gir organisasjonen særpreg.

Hun har bodd 30 år i byen, og sin trikke-glød vever hun også inn i bymisjonsvisjonene. Det handler om et miljøengasjement der mennesker på en trygg måte kan ta del i byen. – Gi folket til byen og byen til folket, sier vi i Oslotritten. Det passer godt i Bymisjonen, sier den nyvalgte styrelederen, som overtar ledervervet etter Åge Petter Christiansen.

Førsteamanuensis og helsejurist Olav Molven ved Diakonhjemmets Høgskole i Oslo er også ny i styret i SKBO.

Styret i Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo består nå av Torild Skogsholm, leder, Rikke Lassen, nestleder, Anne Karen Jenum., Olav Molven, Peder Nustad, Aud V. Tønnessen. Fra ansatte: Knut Isachsen, Lene Midtstøl, Ingeborg Rokkones. Bjarne Berggrav er møtende vara.

Kronprinsessens styreperiode slutt. HKH Kronprinsesse Mette-Marit er blant de som gikk ut av styret i Kirkens Bymisjon Oslo ved årsskiftet. Hun var styremedlem i to år, og nå da perioden var ute, valgte hun å ikke ta imot gjenvalg. – Det har vært flott å kunne bidra i Bymisjonen også på denne måten. Det har vært lærerikt. Nå ønsker jeg å gi plassen til andre, sier Kronprinsessen.

Helsesenteret for papirløse utvider

Tekst: Per Frogner | Foto: Atle Briseid

Kirkens Bymisjon og Røde Kors har siden i høst drevet et helsesenter for papirløse migranter i Oslo. Behovet for senteret ble avdekket gjennom en lang forberedelsesperiode og er blitt bekreftet i løpet av åpningsmånedene. Selv om senteret har vært åpent bare en ettermiddag i uka, har det i løpet av tre måneder mottatt omkring 80 besøk av pasienter fra 15 land.

Helseplagene er svært forskjellige og omfatter både fysiske og psykiske lidelser. Flere av pasientene bærer preg av å ha gått lenge uten behandling.

Under en markering i januar ble det klart at senteret utvider åpningstiden med en dag til i uka. Omkring 60 frivillige, høyt kvalifiserte fagfolk jobber frivillig på senteret.

Daglig leder Solveig Holmedal Ottesen og generalsekretær Sturla J. Stålsett markerte i januar at helsesenteret hadde vært i drift i tre måneder.

En god dag

... er en helt vanlig dag.

De fleste dager er hverdager.

Vi gir og får mye kjærlighet

– lar gode minner og tanker leve

i hodet og hjertet.

Av skrivegruppe på Aktivitetshuset Prindsen.
Utdrag fra boka «En god dag – fortellinger
til inspirasjon og ettertanke».

Byblikket

Bilder handler om å fryse tiden.
Det lille øyeblikket når tiden stopper.

Foto: Torstein Ihle